

Complexnummer: 513579

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Landlust

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

513578, 513580, 513581, 513582, 513583, 513584, 529216

Woonplaats

Heinkenszand

Gemeente

Borsele

Provincie

Zeeland

Locatie van het hoofdobject

Dorpsstraat 100, 4451 AC te Heinkenszand

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex.

In structuur en deels in detail gaaf bewaarde buitenplaats met HOOFDGEBOUW (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), BOERENWONING (3A) MET SCHUUR (3B), VIJF HEKPALEN (4A en 4B), KOETSHUIS (5) en TUINSIERAAD (6).

Binnen de dorpskern van Heinkenszand ligt de kleinschalige historische buitenplaats Landlust ter plaatse van de in de zestiende eeuw gestichte uitgestrekte buitenplaats Watervliet. In 1793 werd dit laatstgenoemde huis afgebroken en al het opgaande hout gekapt.

Van de geschiedenis en ontwikkeling van de buitenplaats Landlust is vrij weinig bekend.

In de negentiende eeuw kwam het goed in bezit van de familie Van Citters en werd het huis als jachthuis in gebruik genomen (1856). Op de Topografische Militaire Kaart van circa 1850 staat een aanleg in landschapsstijl weergegeven, zoals deze thans nog aanwezig is.

In 1957 schonk jkv. S. van Citters het goed aan de Stichting Het Zeeuws Landschap exclusief de boerenwoning met schuur, erf en weiland; sinds 1967 is het huis weer in particulier bezit.

Op de bij de omschrijving behorende kaart is de omgrenzing van het complex alsmede de aanduiding van de onderdelen aangegeven.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De HISTORISCHE BUITENPLAATS LANDLUST is van algemeen cultuur-, architectuur- en tuinhistorisch belang:

- vanwege de ouderdom;
- als voorbeeld van een kleinschalige buitenplaats voortgekomen uit een boerenhofstede;
- vanwege de 19de-eeuwse kleinschalige aanleg in landschapsstijl met komvormige vijver;
- vanwege de visuele samenhang tussen de complexonderdelen.

Monumentnummer*: 513578

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 mei 2005
Kadaster deel/nr	82693/152

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heinkenszand	Borsele	Zeeland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Borsele	AH			2315

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: HOOFDGEBOUW (Landlust).

Het in oorsprong 18de-eeuwse HOOFDGEBOUW (Landlust) is ontstaan uit een herenkamer behorende bij de aanpalende boerderij (zie omschrijving onderdeel 3A). Het op rechthoekige grondslag opgetrokken witgepleisterde huis met donkere plint bestaat uit twee evenwijdige bouwlichamen van één bouwlaag onder twee met gesmoorde Tuile-du-Nord pannen gedekte schilddaken met zakgoot. De westgevel, grenzend aan de boerderij, is ongepleisterd en heeft twee topgevels. Tegen de oostgevel is een 19de-eeuwse uitbouw van twee bouwlagen onder een flauw hellend met gesmoorde pannen gedekt schilddak. De op rechthoekige grondslag opgetrokken uitbouw heeft afgeschuinde hoeken met verdiepte velden en kent verder een horizontale geleding met een waterlijst tussen de bouwlagen en een daklijst. Alle vensters zijn voorzien van hardstenen dorpels. De vier traveeën brede voorgevel (noord) heeft een excentrisch geplaatste toegangsdeur met bovenlicht gevat in een eenvoudige omlijsting en meerruits vensters, waarvan het rechter venster voorzien is van luiken. Voor de deur een hardstenen stoep. In de westgevel bevinden zich twee meerruits venster met (klap)luiken en twee verdiepingsvensters. Haaks op de westgevel, in de gevel van de boerderij, bevindt zich de zij-ingang van het hoofdgebouw bestaande uit een opgeklampte deur met drieruits bovenlicht.

De achtergevel heeft twee meerruits vensters en dubbele tuindeuren. De meerruits vensters in de uitbouw liggen iets verdiept in de gevel en zijn op de begane grond getoogd vormgegeven. In de kopse gevel van de uitbouw bevinden zich dubbele tuindeuren onder een lijst die gedragen wordt door twee gedecoreerde natuurstenen consoles. Aan weerszijden hiervan een wapenstein van de familie Van Citters.

In het INTERIEUR is ondermeer van belang de plavuizenvloeren, de 18de-eeuwse paneeldeuren, de schouw in de keuken met witjes en beschilderde tegels.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het HOOFDGEBOUW (Landlust) is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de eenvoudige architectonische vormgeving;
- vanwege de ontstaansgeschiedenis van een hofstede, die zich tot herenhuis ontwikkelt;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 513580

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 mei 2005
Kadaster deel/nr	82692/194

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heinkenszand	Borsele	Zeeland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Heinkenszand	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Borsele	AH			3855
Borsele	AH			4409
Borsele	AH			5027
Borsele	AH			5026
Borsele	AH			2315
Borsele	AH			3816

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG.

Aan de Dorpsweg ligt de buitenplaats met direct aan de weg het hoofdgebouw annex boerderij. Aan de straatzijde staat een rij linden en een taxushaag (herplant). Haaks op de weg loopt een rechte oprijlaan langs het hoofdgebouw naar het koetshuis, alwaar deze een laanbeplanting met platanen heeft. Vanaf het koetshuis leidt een gebogen pad naar het wandelbos. De boerderij heeft een aparte, evenwijdig verlopende toegang (dreef) met een laanbeplanting van walnoten uit circa 1910. Links daarvan ligt een weiland met drinkpoel (vaate) omringd door enkele oude kastanjabomen. Achter het huis en het boerenerf ligt een kleinschalige 19de-eeuwse aanleg in landschapsstijl met een rondgaand slingerpad. Op een kaart uit circa 1850 staat de aanleg weergegeven, zoals deze thans nog aanwezig is, alleen aan de noordzijde is een strook van het parkbos aan bebouwing opgeofferd. Centraal ligt een ronde komvormige vijver en een heuvel met wandelpad rondom. Aan de noordzijde van de kom staan twee oude eiken, waartussen een prieel stond die in 1976 is afgebrand. In het parkbos staan veel oude loofbomen; verspreid over het terrein staan oude taxusbomen. Het parkbos heeft een besloten karakter zonder zichten naar buiten toe. Tegenover het koetshuis ligt een rechthoekige moestuin (thans weiland), oorspronkelijk met tuinmuur van IJsselsteentjes die in 1986 is omgevallen.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de 19de-eeuwse kleinschalige aanleg in landschapsstijl met komvormige vijver;
- als groen element binnen de bebouwde kom van Heinkenszand;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 513581

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 mei 2005
Kadaster deel/nr 82692/189

Woonplaats* Heinkenszand
Gemeente* Borsele
Provincie* Zeeland

Locatiennaam Heinkenszand
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Borsele
Sectie* AH
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3855

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 3A: BOERENWONING.

Aanpalend aan het hoofdgebouw staat een 18de-eeuwse boerenwoning en haaks daarachter een zeer grote vrijstaande schuur. De op rechthoekige grondslag, van gele IJsselsteentjes opgetrokken woning bestaat uit één bouwlaag onder een met gesmoorde Oud-Hollandse pannen gedekt zadeldak. Het noordelijke dakschild is met een nieuwe pan gedekt. Gevels met meerruits vensters.

Waardering

De BOERENWONING is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- als voorbeeld van een eenvoudige hofstede;
- vanwege de monumentale houten schuur die typisch is voor Zeeland;
- vanwege de historisch-ruimtelijke relatie met de buitenplaats.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Bijgebouwen kastelen enz.
Functie Bijgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513582

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 mei 2005
Kadaster deel/nr 82692/181

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heinkenszand Borsele Zeeland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heinkenszand

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Borsele	AH			2315
Borsele	AH			5027

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 4A en 4B: HEKPIJLERS.

Aan het begin van de oprit staan vier hardstenen hekpijlers (4A) waarvan de middelste twee hoger zijn dan de buitenste twee. De pijlers zijn in reliëf gedecoreerd en voorzien van de inscriptie 'land lust anno 1793'. Bij het koetshuis staat nog één gelijkvormige pijler(4B).

Waardering

De HEKPIJLERS zijn van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de markering van de toegang tot de buitenplaats;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Erfscheidig(D)	Hekpijler

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513583

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 mei 2005
Kadaster deel/nr	82692/174

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heinkenszand	Borsele	Zeeland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Heinkenszand	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Borsele	AH			5026

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 5: KOETSHUIS.

Aan de noordkant staat een 19de-eeuws KOETSHUIS, dat thans als kantoor in gebruik is. Het op rechthoekige grondslag opgetrokken witgepleisterde gebouw met donkere plint bestaat uit anderhalve bouwlaag onder een met gesmoorde Oud-Hollandse pannen gedekt zadeldak met ruim overstek aan de kopse zijden voorzien van windveren. Ter hoogte van de verdieping loopt een cordonlijst. Rondom het koetshuis ligt een bestrating van IJsselsteentjes.

De voorgevel heeft in de rechterhelft de houten toegangsdeur met half rond bovenlicht voorzien van spaakroeden geflankeerd door omlijste halfronde vensters, de linkerhelft heeft drie getoogde mezzanino vensters (tweelicht) in getoogde nissen. De kopse gevel (west) wordt geleed door drie geblokte pilasters waartussen twee getoogde dubbele inrijdeuren van diagonale kraaldelen, in de deuren zijn kleine vensters aangebracht. In de top een rondboogvenster met luiken. De achtergevel met twee rondboogvensters en een mezzanino venster.

Waardering

Het KOETSHUIS is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de architectonische vormgeving in neoclassicistische stijl;
- als karakteristiek en functioneel onderdeel van de buitenplaats;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 513584

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 mei 2005
Kadaster deel/nr 82692/166

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heinkenszand Borsele Zeeland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heinkenszand

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Apartement aanduiding Grondperceel
Borsele AH 5027

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 6: TUINSIERAAD.

Bij de vijver in de parkaanleg staat een natuurstenen doopvont (van elders afkomstig) op een rechthoekige sokkel die aan de voorzijde is gedecoreerd. De sokkel staat op een vierkante voet met de inscriptie 'C.A.J. van Citters 19 juni 1853'.

Waardering

Het TUINSIERAAD is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de ornamentele waarde;
- als karakteristiek en decoratief onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen Tuinsieraad

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529216

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 mei 2005
Kadaster deel/nr	82676/134

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Heinkenszand	Borsele	Zeeland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Heinkenszand	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Borsele	AH			4409

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 3B: SCHUUR.

Inleiding

Aanpalend aan het hoofdgebouw staat een 18e-eeuwse boerenwoning en haaks daarachter een zeer grote vrijstaande schuur.

Omschrijving

De op rechthoekige grondslag opgetrokken 19e-eeuwse SCHUUR staat op een bakstenen fundament met een houten opbouw van gepotdekselde delen onder een met riet (voorzijde) en met kruispannen (achterzijde) gedekt schilddak met wolfseinden. De gevels zijn geleed met stalvensters, meerruits vensters, deuren en inrijdeuren, deze laatste onder een opgelicht dakschild. De muuropeningen zijn van witte randen voorzien.

Waardering

De SCHUUR, deeluitmakend van een ensemble van boerenwoning met schuur, is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de ensemblewaarde;
- vanwege het monumentale karakter dat typisch is voor Zeeland;
- vanwege de historisch-functionele relatie met de buitenplaats.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Schuur(L)